

Op 5 januari 1968 kwam Alexander Dubček aan het hoofd te staan van de Tsjechoslowaakse communistische partij en zette hij met zijn 'Actieprogramma' de evolutie van een doctrinair regime naar een 'socialisme met een menselijk gezicht' in. De democratisering, massamobilisatie en toenemende radicalisering leidden de Warschaupactlanden ertoe een militaire interventie te ondernemen tijdens de nacht van 20 op 21 augustus 1968. De invasie en daaropvolgende normalisering ontketenden een internationale afkeuring en brachten een tijdelijke halt toe aan de Oost-West toenadering.

Deze masterproef tracht de westerse solidariteit in kaart te brengen tegenover hervormingen in het Oostblok tijdens de transitieperiode van een wijd verspreid anticommunisme naar de *détente*. Met dat doel voor ogen focust de masterproef op een *case study* van de Belgische socialistische solidariteit tegenover Tsjechoslowakije tijdens de Praagse Lente van 1968. Op die manier positioneert het onderzoek zich op het snijvlak van de *New Cold War History* en een alsmaar uitbreidende solidariteitshistoriografie. Concreet richt de masterproef zich op de vraag hoe breed de solidariteit betrof met de Praagse Lente. Daarbij wordt aandacht geschonken aan zowel de aard, duur en motieven daarvan als de bredere context van de Koude Oorlog. De *case study* wordt bovendien ingebed binnen de bredere solidariteitsgeschiedenis door een geografisch en temporeel comparatief perspectief, namelijk de Hongaarse Crisis, de Vietnamoorlog en de Poolse kwestie. Om een antwoord te bieden, wordt primair bronnenmateriaal over de BSP, het ABVV, de socialistische jongeren- en vrouwenbewegingen en de socialistische pers onderworpen aan een *close (critical) reading*. Het bronnencorpus wordt verder aangevuld met secundaire literatuur over de internationale reacties op de Praagse Lente en de bredere context.

De masterscriptie volgt een chronologische opbouw in drie fasen: de Tsjechoslowaakse democratisering, de invasie in augustus en de daaropvolgende normalisering. Voor iedere fase wordt de Belgische socialistische solidariteit tegenover Tsjechoslowakije in kaart gebracht door middel van een studie van de socialistische berichtgeving, officiële verklaringen, ondernomen solidariteitsacties en het gebruikte discours. Een laatste hoofdstuk focust op de vergelijking met de Hongaarse Crisis, de Vietnamoorlog en de Poolse kwestie. Uit dat alles komt voort dat de socialistische solidariteit een grote complexiteit vertoonde met een voortdurende evenwichtsoefening tussen steun en voorzichtigheid. De steun kan toegeschreven worden aan de ideologische nabijheid, morele bekommernissen, de versterking van de binnenlandse socialistische positie en van het breder sociaaldemocratisch Europees project. Toch kwam het geen enkele keer tot een grootschalige solidariteit en mobilisatie voor de Tsjechoslowaken. De steun bleef beperkt tot een informatieve en politiek-symbolische steun die tijdens het najaar van 1968 wegebde. Dat kan toegeschreven worden aan de *détente* en de hernieuwde aandacht voor de Vietnamoorlog die een hypotheek legden op mogelijkheden tot verregaande steun voor Tsjechoslowakije. Ook factoren zoals de afwezigheid van een grootschalige Tsjechoslowaakse migratie naar België en de geringe directe contacten met politieke leiders legden beperkingen op.

Deze *case study* belicht, verheldert en nuanceert bijgevolg het concept 'transnationale solidariteit' in omvang, reikwijdte en duur binnen een beperkende internationale context van *détente*. Op die manier positioneert deze masterproef zich binnen een groeiend academisch bewustzijn van de limieten van transnationale steun en stimuleert die tegelijk een meer realistische en contextuele blik op solidariteit in het verleden én heden. Het is immers geen eenduidig concept waarbij ideologische en morele overwegingen automatisch de bovenhand halen, maar juist vaak het moeten afweten van strategische, geopolitieke en contextuele factoren.